

Asia: VN/31820/2023

Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö TE-palvelut 2024 - asetuskokonaisuudesta

Lausunnonantajan lausunto

Asetus 1: Valtioneuvoston asetus julkisista työvoimapalveluista

Työvoima- ja yrityspalvelujen uudelleen järjestämisessä on kyse erittäin tärkeästä uudistuksesta paitsi työttömyyden hoidon, myös kuntien ja yleisemminkin alueiden elinvoimapotentialin kannalta. TE-uudistuksen onnistuminen edellyttää riittävää resursointia, mutta tärkeää on myös se, että uudistuksessa muodostettavilla työllisyysalueilla on mahdollisuudet toimia tehokkaasti uudet ratkaisumallit ja joustavat osaamisen kehittämisen polut hyödyntäen. Tämä edellyttää sitä, että lainsäädännössä ja sitä tarkentavissa asetuksissa on riittävästi joustoa niin, että paikalliset erityisolosuhteet ja tarpeet voidaan huomioida työllisyyspalveluja järjestettäessä ja myös erilaiset alueellisesti räätälöidyt pilotti- ja kokeilutoimenpiteet ovat mahdollisia.

Ikääntyvä Suomi tarvitsee tulevaisuudessa entistä enemmän kansainvälistä työvoimaa ja osaajia. Onkin hyvä, että asetuksessa on säädetty, että työvoimaviranomaisten tulee tarjota kansainvälisen työnvälityksen palveluita työnantajalle, joka etsii työntekijää muusta kuin sopimusvaltiosta Suomeen edellyttäen, että palvelun tarjoamista olisi pidettävä tarkoituksenmukaisena työvoiman saatavuuden kannalta. Tarkoituksenmukaisuutta arvioitaessa on huomioitava kyseisen alueen työvoiman saatavuuden tilanne haasteineen. Uudistuksen onnistuminen edellyttää sekä kansainvälisen työvoiman osalta että yleisemminkin työllisyyspalvelujen ja toimenpiteiden onnistunutta kytkentää alueen elinvoiman kannalta keskeisiin tarpeisiin.

Myös TE-palvelujen rahoitusmalli itsessään on haasteellinen kuntien elinvoiman kannalta, se pahentaa Pohjois-Karjalan kuntatalouden tilannetta entisestään

- Uudistuksen valtionosuuksien rahoitusmalli ei huomioi riittävästi kuntien välisiä eroja selviytyä uudesta tehtävästä

- TE-palvelujen valtionosuusmallia on muutettava niin, että kriteereissä kunnan työttömien määrän painoarvo kasvaa merkittävästi. On selvää, että työttömien määrä korreloi kunnalle tehtävän hoidosta tulevien kustannusten tason kanssa
- Nykymallilla Pohjois-Karjalan kunnat joutuisivat toteuttamaan palvelut keskimäärin 12 % kustannustehokkaammin kuin keskivertokunta koko maan tasolla. Tämä on epäoikeudenmukaista niin maakunnan kuntien, kuin myös työttömien näkökulmasta. Tasa-arvoiset TE-palvelut koko maan kuntien kesken vaarantuvat. Pohjois-Karjalassa on vuodesta toiseen ollut selvästi koko maan heikoin työllisyystilanne, mitä valtionosuusmalli ei tarpeeksi huomioi.

Asetus 2: Valtioneuvoston asetus työvoimapalveluiden ohjauksesta

Valtakunnallisen työllisyyden edistämisen neuvottelukunnan tulee ehdotuksen mukaisesti olla koostumukseltaan laaja-alainen. Neuvottelukunnan seitsemän kuntaedustajan tulee edustaa paitsi erityyppisiä kuntia, myös maantieteellisesti eri alueita kuten asetustekstissä on mainittukin.

Alueellisen ulottuvuuden varmistamiseksi neuvottelukuntaa on maakuntaliittojen osalta syytä täydentää niin, että neuvottelukunnassa on edustaja kaikkien suuralueiden maakuntaliitoista.

Asetus 3: Valtioneuvoston asetus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Seurattaessa ja arvioitaessa työvoimapalvelujen tuloksellisuutta ja toimivuutta on huomioitava erot työllisyysalueiden toimintaympäristöissä ja työllistymismahdollisuuksien haasteellisuudessa. Sama pätee myös asetuksessa mainittuun ns. herätemenettelyyn, jonka perusteella työ- ja elinkeinoministeriö voisi valmistautua tarkastelemaan kyseistä työllisyysaluetta tai kuntaa tarkemmin.

Työvoimapalvelujärjestelmän hallituskausittaisen seurannan alueyksikkönä maakunta on esitetyllä tavalla tarkoituksenmukainen taso täydentämään valtakunnan tason seurantaa.

Asetus 4: Valtioneuvoston asetus työllistymisen monialaisesta edistämisestä

Asetus 5: Valtioneuvoston asetus työttömyysturvalain täytäntöönpanosta

Asetus 6: Työ- ja elinkeinoministeriön asetus työvoimapolitiittisen lausunnon antamisesta ja lausuntoon merkittävistä tiedoista

Asetus 7: Valtioneuvoston asetus aluehallintovirastoista annetun asetuksen 13 a §:n muuttamisesta

Mahonen Sirpa
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto